

Det danske mindretal i Sydslesvig

**ca. 450
Danevirke
påbegyndes**

**811
Dansk-frankisk
aftale: Ejderen
som grænse**

Midten af 13. årh.:
Samme herskab
i Slesvig
og Holsten

HENRICVS RANZOVIVS, FRIDERICI II. Danie Regis intimus consiliarius, tam vtriusque Ducatus Slesuicensis et Holsatiae, quam Dithmarcorum Gubernator &c. Frustror, singulare praesidium, Sic patriam opusq; nostru exornabat

Sproglig indflydelse:

- Hanseforbundet: Handel på plattysk
- Reformationen: Tysk som kirkesprog i Sydslesvig

Dansk fortsat det jævne folks sprog

Danorum Danica, vel Cimbricum, aut Daniae Regnum, multis sui partibus marinis interseptum fluctibus, ab ortu, Suedia, à meridie, Saxonia et Westphalia; ab Occidente, Oceano Germanico; à Septentrione, Noruegia terminatur. Vbi Suediae vicina, Schaniam, Hallandiam, Blekingiam provincias habet, amoenas, fertiles, populosas. Unde brevis de Helsingborg in Scelandiam, locupletissimam insulam, tractus, in qua teolonium illud famosum ad Gonceburgum arcem, Et Hafnia, sive Capenhafnia, sedes regia, Scelandiae ad meridiem Falandia, Falstria, et nimores aliquot insulae subsunt. Et alia, sed occidentalis, Fangelandia, Inia, Fionia, quae & ipsa & na de praecipuis Daniae insulis, sed Scelandia minor, cui septem et triginta insulae minores adiacent. Ex Fionia facilis est in disa tum Slesuicensem tractus, cui Cimbrica Chersonesus, quae sutia borealis, proxima. Desine Wensla, regio peninsulari, Noruegiam, uersus in cuncta formam, ad Scagam Opp. Cimbrici promontory caput, se decendit. In Cimbrico, de Saxonia, alibi est Holsatia, cum Wagria, Stormaria, et Dithmarfia. Ducatus sunt, qui Generosi et Marti illi fer gubernatione, Repr Daniae feliciter parent. LXXXV.

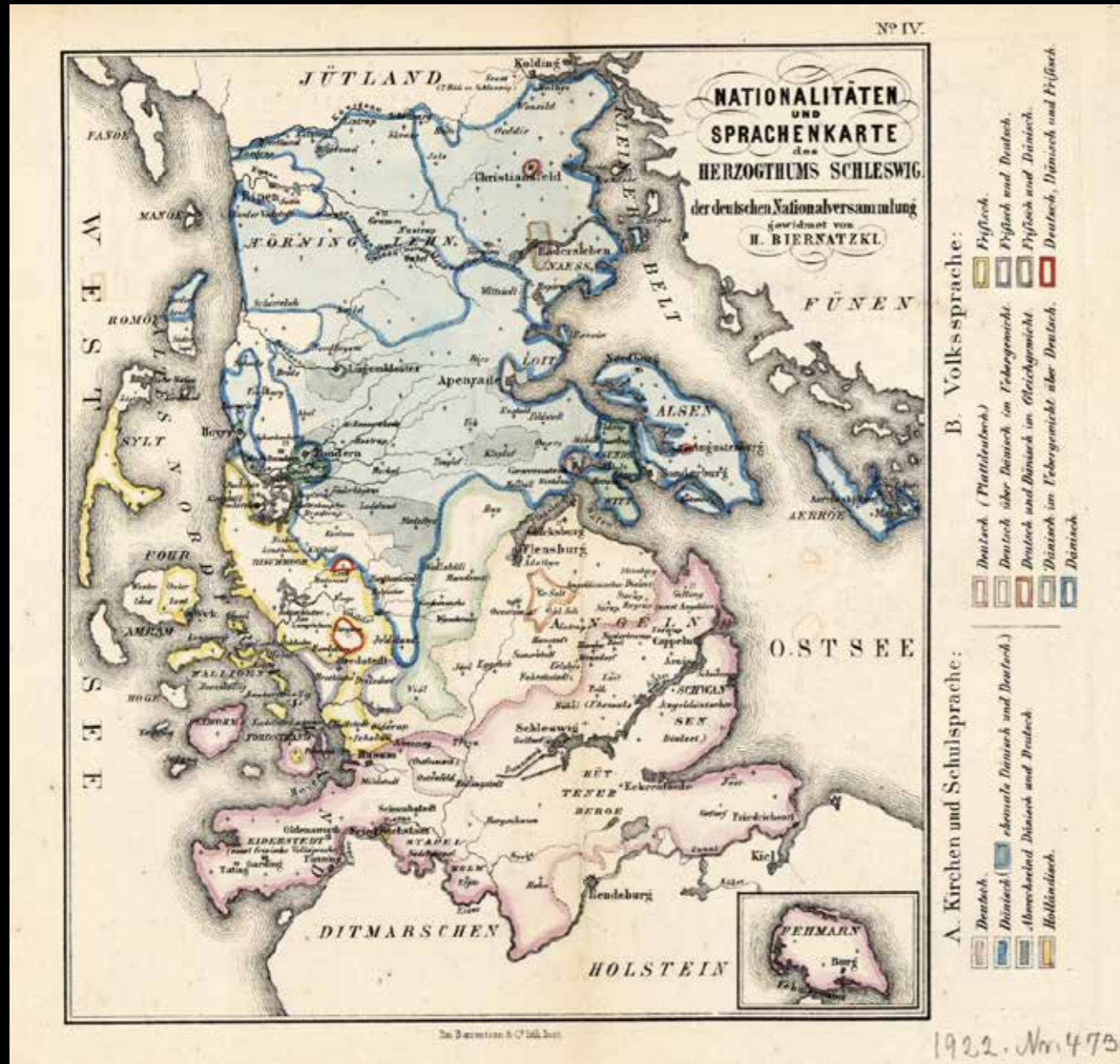

19. årh.: National-liberale - Demokrati og nationalisme

...på begge sider

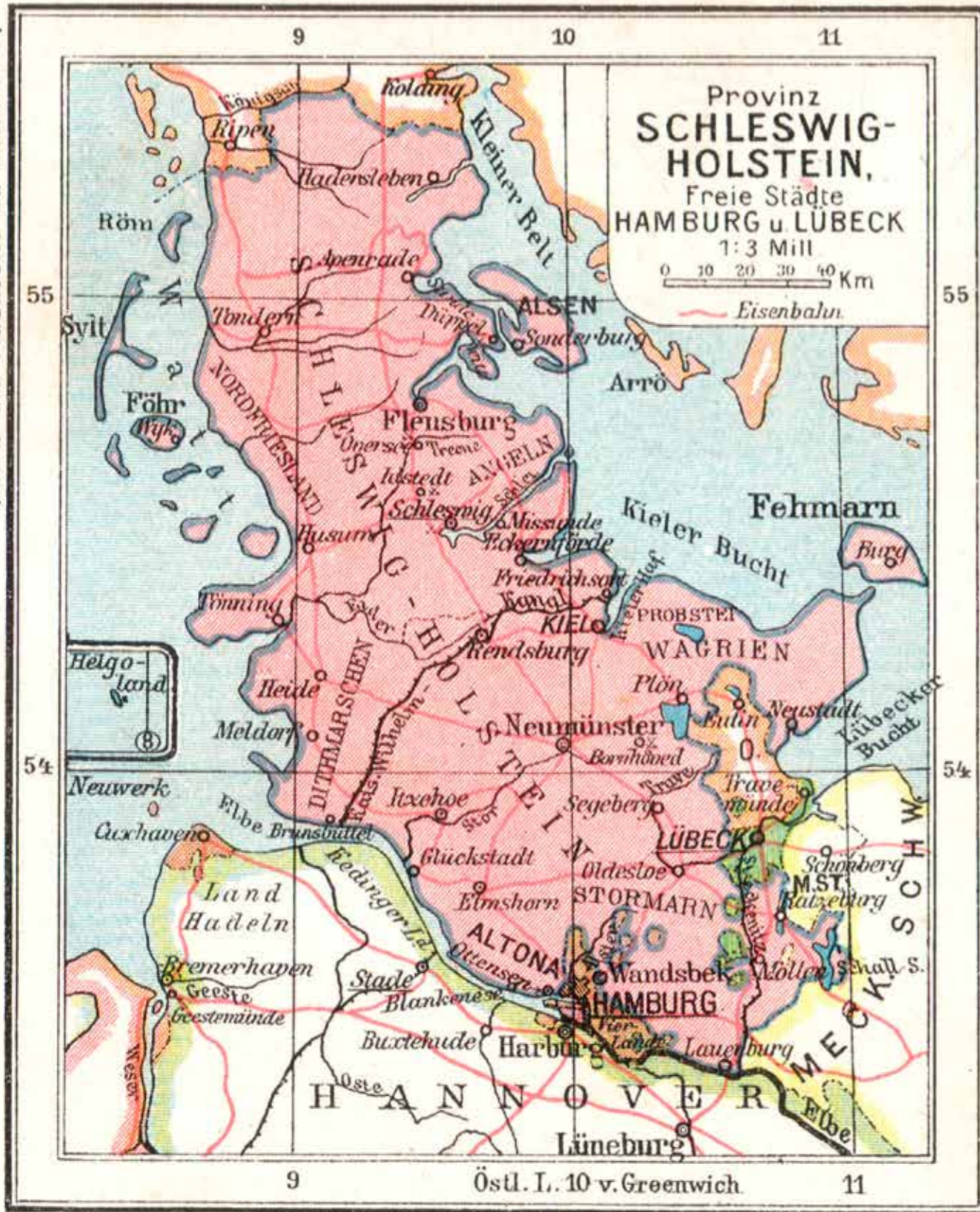
1848. Danmark sejrer

1864. Preussen-Østrig sejrer

Freden fra Wien...

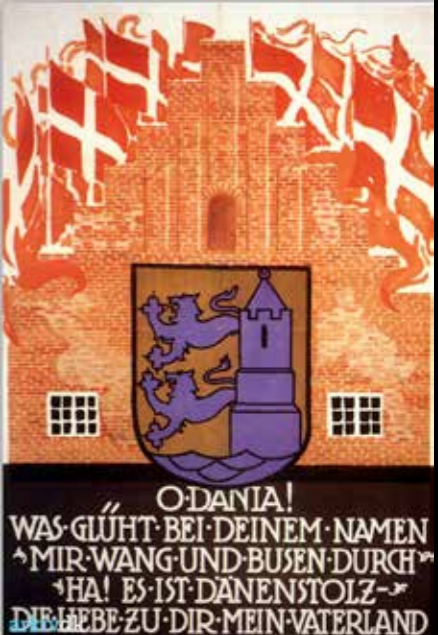
„Gögginger Nähgarne“ sind unerreich, weil
(Bitte die Rückseite zu beachten!)

1867.
Prøjsisk
provins
Tysk
sprogpres
Dansk
bevægelse

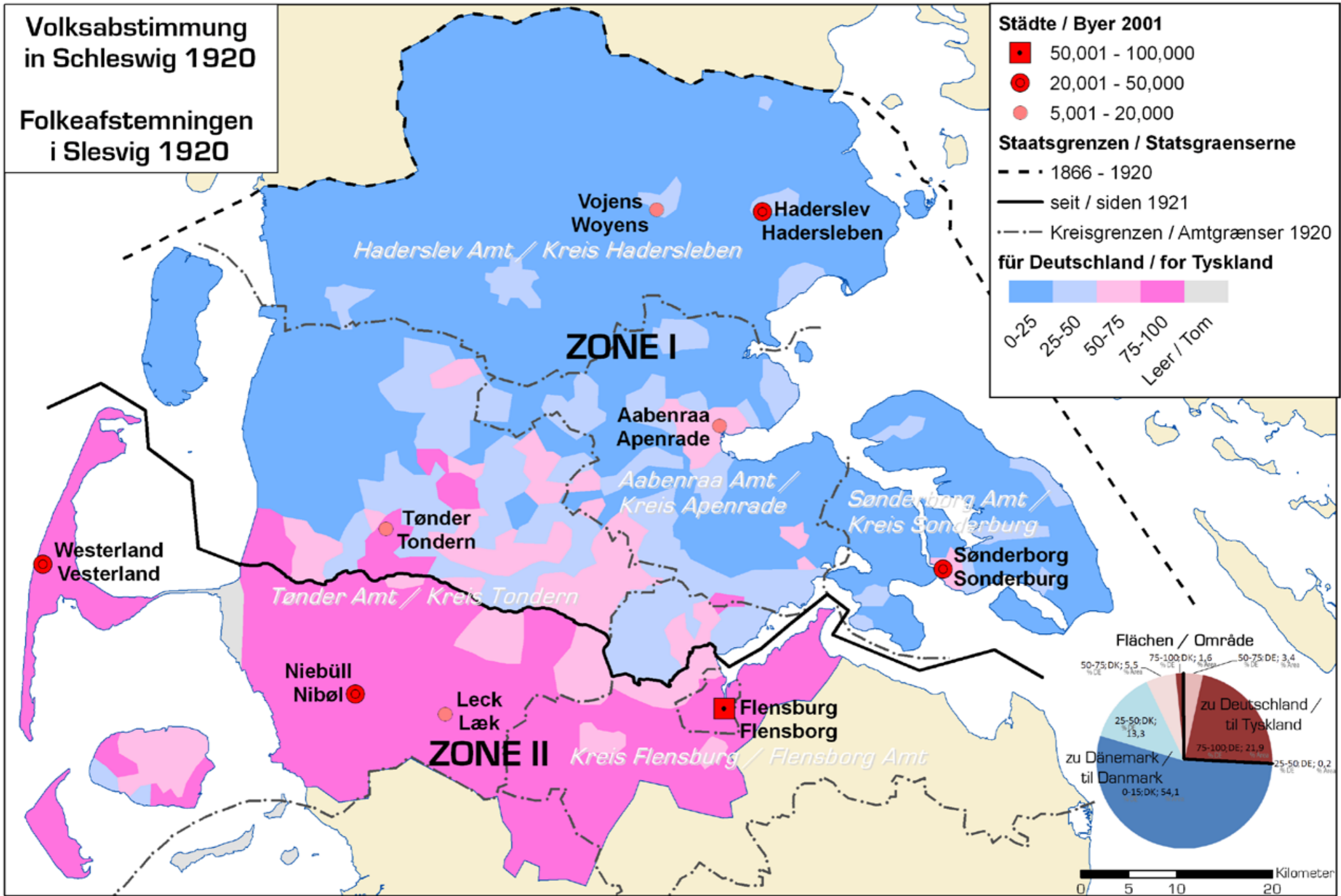
1920

Volksabstimmung in Schleswig 1920

Folkeafstemningen i Slesvig 1920

Organisering som dansk mindretal

1920. Slesvigsk Forening, i dag Sydslesvigsk Forening (SSF).

1920. Dansk Skoleforening for Sydslesvig.

1921. Dansk Kirke i Sydslesvig.

Allerede i 1890erne dansk bibliotek.

Weimarrepublikkens mindretalspolitik var gavnlig.

**Efter nazisternes magtovertagelse 1933 diskriminering,
men ingen forfølgelse.**

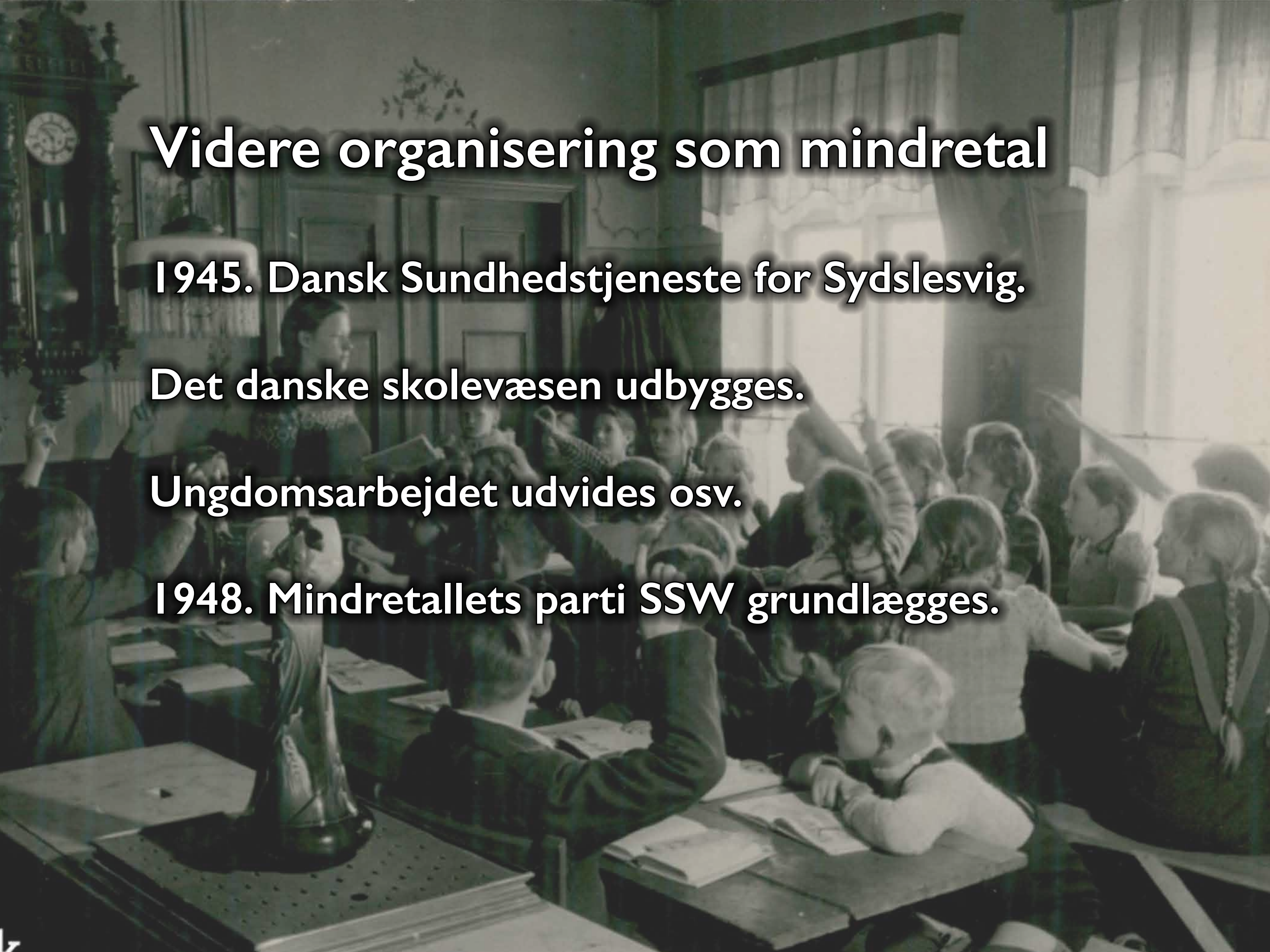
1945

Tilstrømning til det danske mindretal

- Nok af Tyskland. Genopdager danske rødder.
  - > Appel om genforening
- Materiel hjælp fra Danmark til mindretallet ("Spækdanskere")
- Protest mod østtyske flygtninge
  - >> Enorm vækst i efterkrigstiden.

Danmark afviser genforening.

Videre organisering som mindretal

1945. Dansk Sundhedstjeneste for Sydslesvig.

Det danske skolevæsen udbygges.

Ungdomsarbejdet udvides osv.

1948. Mindretallets parti SSW grundlægges.

Konflikt

Hverdagskonflikter med den tyske befolkning, især flygtningene.

7,5 %-spærregrænse i Slesvig-Holsten for at udelukke SSW.

De første efterkrigsårs enorme tilvækst smelter efter økonomisk optur ("Wirtschaftswunder") i Tyskland. Men stadig større mindretal end før.

Fred

1955. København- og Bonn-erklæringerne

- Fri bekendelse til mindretal
- Anerkendelse af skoleeksamina
- SSW fritaget for 5 %-spærregrænsen

Trinvis ligestilling

1982. Økonomisk ligestilling af børn på danske skoler.

1988. Mindretalskommitteret for delstatsregeringen.

1998. Europæiske ordninger: Beskyttelse af mindretal og fremme af mindretals- og regionalprog.

Voksende tosprogethed i offentligheden i det nordlige Sydslesvig.

2012-2017. SSW del af en delstatsregering for første gang.

Det danske mindretal i dag

50-60.000 mennesker

**En mangfoldighed af institutioner,
organisationer og foreninger, der
muliggør et liv på dansk.**

Kulturel hovedorganisation

ca. 16.000 medlemmer

**70 distrikter
med egne aktiviteter**

**7 amtsforbund
med egne aktiviteter**

Mere end 100 professionelle kulturarrangementer om året

Symfonikoncert, opera, ballet, jazz, pop, rock, teater, børneteater, musical, comedy, kunstudstillinger, foredrag..

Samarbejde bl.a. med regionale musikfestivaller

Familiesprogkurser

40 ældreklubber
100 ældreboliger

Mindretallets årsmøder

Danevirke Museum

- Museum om Danevirke
- Museum om de danske i Tyskland siden 1864

Lejrskole Skipperhuset i Tønning

23 tilsluttede foreninger med rundt 11.000 medlemmer

Borgerforeningen FL
Erhvervsforeningen
Arbejderforening
Landboforeningen
Sydslesvigsk Selvhjælp
Kreditforening
Kirken
Kvindeforeningen
Aktive Kvinder
Gamles Værn
Journalistforening

Foreningen Norden
Sprogforeningen
Historisk Samfund
Kunstforeningen
Museumsforeningen
Skt. Georgs Gildet
Skt. Knuds Gildet
Amatørscene Harreslev
Torsdagskoret
Blæseorkestret
Hejmdal

57 daginstitutioner
43 skoler (2 med gymnasie)

Efterskole
Elevkollegium

28 SFOer på grundskoler
12 heldags-SFOer for fællesskoleelever

Dansk Skoleforening
for Sydslesvig e.V.

Lejrskoler for børnehaver og skoler (i Danmark)

Voksenundervisning

Jaruplund Højskole

SdU

Sydslaviske danske Ungdomsforeninger

Slesvig IF

57 foreninger
med ca. 11.000 medlemmer

Breddeidræt, nichesportsgrene,
ungdomsaktiviteter

Spejdere, FDF/FPF,
menighedernes børne-
og ungdomsarbejde

**I I børne- og ungdomshuse
- fritidshjem efter dansk
forbillede**

Aktivitetshuset

Kursuscentret Christianslyst

Spejdercentret Tydal

Idrætshaller og sportsanlæg

DANSK CENTRALBIBLIOTEK
FOR SYDSLESVIG

**4 biblioteker i Flensborg, Slesvig,
Husum og Egernførde**

2 bogbusser

Leverer til skolebibliotekerne

Sprogkurser, foredrag m.m.

DANSK CENTRALBIBLIOTEK
FOR SYDSLESVIG

**Den slesvigske Samling
- 60.000 bogtitler om hertugdømmet**

**Arkiv for de danske i Sydslesvig
- Arkivalier fra 1864 til i dag**

Forskningsafdeling

Publikationer om historie

Ledsager unge familier

**Skole(tand)læger og
Skolesundhedspleje**

**Sundhedsrådgivning
Socialrådgivning**

Kystsantoriet Hjerting

**Plejehjem med beskyttede
boliger**

**Hjemmepleje/
Hjemmesygepleje**

Rekreationshjem Bennetgård

JKS

Gudstjenester 60 steder
- 14 egne kirkebygninger
- Danske skoler
- Forsamlingshuse
- Tyske sognekirker

30 menigheder
6.000 medlemmer
21 præster, 1 provst

SSW

Trediestørste parti i S-H
>3.200 medlemmer

3 medlemmer af Landdagen

180 medlemmer af
kommuneråd, byråd
og amtsråd i Sydslesvig

Udkommer dagligt ma-lør

Artikler på dansk (3/4) og tysk

Nyheder om mindretallet, grænselandet, Slesvig-Holsten, Tyskland og Danmark.

Torsdagsavisen indeholder SSFs medlemsblad

Eget trykkeri

Bundesliga: Perfekt Saisontart
für Kasim Rauer (Nr. 25) und seine SG Flensburg-Handewitz, die auch bei den Fichthorn Berlin gewohnt. Sonntagabend erwartete der Deutsche Meister den THW Kiel zum Landes Derby.
Seite 13

Zeit-ung: Interneter har været med til at udvise gramen for, hvad der skal holdes privat. Flere deler deres søg online mod andre, der står i en lignende situation.
Side 16

“
At lægge om håndtryk-
tryk er helt uover-
dig politiske politik i et
valg.
Leder side 19

SAMMENLÆG
Haveshow
tager form
Flensborg, der er store plæne
for en konvention i 2018, som
Flensborg, Sønderborg og Sønder-
by Kommuner skal være som
samarbejde at gøre det. De fl-
danske kommuner har et af de
projekter, som politikerne i Flens-
borg planlægningsselskab ser-
ker det program.

Side 2

PREMIERE
Mindretal
hos præsident
Berlin, De fire medlemmer i
Den tyske Bundestag har
for første gang været med til
at vælge den nye præsident
Frank-Walter Steinwörter (CDU) på
Bundestags møde.

Side 4

EU-OMRÅDE
Flere sælger
lejligheder
København, inden de 14 dage til
der går, vil der være et stort
interesse i Danmark om at
at købe en lejlighed.

Side 21

KONTAKT
Torsdagsavisen
3. sektion
1 92 36 80 122

Et motiv,
to udtryk
Flensborg, inden de 14 dage
til der går, vil der være et stort
interesse i Danmark om at
at købe en lejlighed.

Side 18
Foto: Søren Gøttlieb

SSW: De Grønne er ligeglade med grønne standarder

Kasim Rauer (De Grønne) siger til SSW, at de blot kunne have søgt indførelse om licitationsloven ved at have deltaget i koalitionsforhandlingerne.

DEBAT
Thomas Schumann
Lederen
Kiel, Debat om grønne standarder
i licitationsloven i Slesvig-Holsten
er blevet et stort emne i den tyske
politik. De grønne standarder er
blevet et stort emne i den tyske
politik. De grønne standarder er
blevet et stort emne i den tyske
politik.

MARWRING
Med tanke på
flygtningene
Flensborg, inden de 14 dage til
der går, vil der være et stort
interesse i Danmark om at
at købe en lejlighed.

Side 4

RESUMEE
Zu wenig Grün bei den Grünen
Die Jenseitsregierung legte Mittwoch im Landtag dem
Vertrag für eine Verflechtung mit der SPD ein
generelles Verbot der Grünen vor. Die Grünen
sind die Partei der Zukunft. Die SPD ist die
Partei der Vergangenheit. Die CDU ist die
Partei der Gegenwart. Die SPD ist die
Partei der Vergangenheit. Die CDU ist die
Partei der Gegenwart. Die SPD ist die
Partei der Vergangenheit. Die CDU ist die
Partei der Gegenwart.

Garant
Garant, Tønder, Tønder og Ellers

Samarbejde med friserne

Ca. 10.000 mennesker taler aktivt **Nordfrisisk** - et eget sprog.

>20.000 har passive sprogkunderskaber.

Fraserne i Friisk Foriining ser friserne med deres sprog og kultur som eget folk.

Samarbejder organisatorisk med SSF og Skoleforeningen. Medstiftere af SSW.

Europæisk mindretalssamarbejde

Mere end 100 mindretal i Europa

Arbejder sammen for at sikre deres rettigheder

A photograph of two young women standing outdoors in front of a green leafy wall. The woman on the left has blonde hair and is wearing a white t-shirt with 'C.D.G.' printed on it and a dark jacket. Her face is painted with red and white stripes, representing the Danish flag. The woman on the right has brown hair and is wearing a yellow t-shirt and a dark jacket. Her face is painted with red and black stripes, representing the German flag. Both women are smiling.

Moderne identitet

I dag handler det ikke mere om dansk og tysk som modpoler.

Mindretal er præget af tysk hverdag, tysk historie og tysk kultur. Har udviklet en egen regional dansk identitet.

Den yngre generation føler sig hyppigt knyttet til begge kulturer. Mange flytter senere til Danmark.